

Брюксел, 13.12.2023 г.
C(2023) 9700 final

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) .../... НА КОМИСИЯТА

от 13.12.2023 година

**относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на
Европейския съюз към помощта *de minimis***

(текст от значение за ЕИП)

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) .../... НА КОМИСИЯТА

от 13.12.2023 година

относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта *de minimis*

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 108, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2015/1588 на Съвета от 13 юли 2015 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към определени категории хоризонтална държавна помощ¹, и по-специално член 2, параграф 1 от него,

след консултация с Консултативния комитет по държавните помощи,

като има предвид, че:

- (1) Финансиране от държавата, което отговаря на критериите, определени в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз, представлява държавна помощ и Комисията трябва да бъде уведомена за него в съответствие с член 108, параграф 3 от Договора. Независимо от това, съгласно член 109 от Договора Съветът може да определи някои категории помощи, които са освободени от това задължение за уведомяване. В съответствие с член 108, параграф 4 от Договора Комисията може да приема регламенти относно тези категории държавни помощи. В Регламент (ЕС) 2015/1588 и в съответствие с член 109 от Договора Съветът реши, че помощта *de minimis* (т.е. помощ, предоставена на същото предприятие за конкретен период от време, която не надвишава определена фиксирана сума) може да представлява такава категория. Въз основа на това се приема, че помощта *de minimis* не отговаря на всички критерии, определени в член 107, параграф 1 от Договора, и следователно не подлежи на процедурата за уведомяване.
- (2) Значението на понятието „помощ“ по смисъла на член 107, параграф 1 от Договора е изяснено от Комисията в множество решения. Комисията също така обяви своята политика относно тавана *de minimis*, под който може да се счита, че член 107, параграф 1 от Договора не се прилага. Тя направи това първоначално в своето Известие относно правилото *de minimis* за държавна помощ², а след това в регламенти (ЕО) № 69/2001³, (ЕО) № 1998/2006⁴ и (ЕС)

¹ ОВ L 248, 12.5.2016 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2015/1588/oj>.

² Известие на Комисията относно правилото *de minimis* за държавна помощ (ОВ С 68, 6.3.1996 г., стр. 9).

³ Регламент (ЕО) № 69/2001 на Комисията от 12 януари 2001 г. за прилагане на членове 87 и 88 от Договора за ЕО спрямо помощта *de minimis* (ОВ L 10, 13.1.2001 г., стр. 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2001/69/oj>).

№ 1407/2013 на Комисията⁵. Настоящият регламент заменя Регламент (ЕС) № 1407/2013 след изтичането на срока му.

- (3) С оглед на опита, натрупан при прилагането на Регламент (ЕС) № 1407/2013, е целесъобразно таванът на помощта *de minimis*, която едно предприятие може да получи от една държава членка за всеки период от три години, да се увеличи на 300 000 EUR. Този таван отразява инфлацията, появила се след влизането в сила на Регламент (ЕС) № 1407/2013, и прогнозните промени през срока на действие на настоящия регламент. Този таван е необходим, за да може да се гарантира, че всички мерки, попадащи в приложното поле на настоящия регламент, могат да се разглеждат като неосказващи въздействие върху търговията между държавите членки и като ненарушаващи или незаплашващи конкуренцията.
- (4) Предприятие по смисъла на правилата за конкуренцията, посочени в Договора, е всеки субект, независимо дали е физическо или юридическо лице, упражняващ стопанска дейност, независимо от правния му статут и начина, по който той се финансира⁶. Съдът на Европейския съюз е пояснил, че субект, който „притежава контролни дялови участия в дружество“ и който „действително упражнява този контрол, като се ангажира пряко или непряко в управлението му“, трябва да се счита за участващ в икономическата дейност на това дружество. Следователно самият субект трябва да се счита за предприятие по смисъла на член 107, параграф 1 от Договора⁷. Съдът е постановил, че всички субекти, които се контролират (де юре или де факто) от един и същи субект, следва да се разглеждат като едно и също предприятие⁸.
- (5) С оглед на правната сигурност и за да се намали административната тежест, настоящият регламент следва да съдържа ясен и изчерпателен списък с критерии за определяне на случаите, в които две или повече предприятия в една и съща държава членка следва да се разглеждат като едно и също предприятие. Комисията подбра критерии, които са подходящи за целите на настоящия регламент, сред ясно посочените критерии за определяне на „свързани предприятия“ като част от определението за малки или средни предприятия (МСП) в Препоръка 2003/361/ЕО на Комисията⁹ и в приложение I към Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията¹⁰. Като се има предвид приложното поле на настоящия регламент, критериите следва да се прилагат както за МСП, така и за големите предприятия, и следва да гарантират, че

⁴ Регламент (ЕО) № 1998/2006 на Комисията от 15 декември 2006 г. за прилагане на членове 87 и 88 от Договора към минималната помощ (ОВ L 379, 28.12.2006 г., стр. 5, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1998/oj>).

⁵ Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта *de minimis* (ОВ L 352, 24.12.2013 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1407/oj>).

⁶ Решение на Съда от 10 януари 2006 г., *Ministero dell'Economia e delle Finanze/Cassa di Risparmio di Firenze* и др., C-222/04, ECLI:EU:C:2006:8, точка 107.

⁷ Пак там, точки 112 и 113.

⁸ Решение на Съда от 13 юни 2002 г., *Нидерландия/Комисия*, C-382/99 P, ECLI:EU:C:2002:363.

⁹ Препоръка 2003/361/ЕО на Комисията от 6 май 2003 г. относно определението за микро-, малки и средни предприятия (ОВ L 124, 20.5.2003 г., стр. 36, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2003/361/oj>).

¹⁰ Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 г. за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора (ОВ L 187, 26.6.2014 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/651/oj>).

група от свързани предприятия се счита за едно и също предприятие за целите на прилагането на правилото *de minimis*. Предприятията, които обаче нямат отношения помежду си, с изключение на факта, че всяко от тях има пряка връзка с един и същ публичен орган или органи, не следва да се третират като свързани помежду си. Следователно следва да се отчита специфичното положение на предприятията, контролирани от един и същ публичен орган или органи, в което предприятията могат да разполагат със самостоятелно правомощие да вземат решения.

- (6) Предвид специалните правила, които действат в секторите за първично производство, а именно първичното производство на селскостопански продукти и първичното производство на продукти от риболов и аквакултури, и предвид риска помощи, чийто размер е по-малък от тавана, определен в настоящия регламент, все пак да отговарят на критериите, определени в член 107, параграф 1 от Договора, настоящият регламент не следва да се прилага за посочените сектори.
- (7) Предвид сходствата между преработката на и търговията със селскостопански продукти и с неселскостопански продукти, настоящият регламент следва да се прилага към преработката и търговията със селскостопански продукти, ако са спазени определени условия. Дейностите, осъществявани на място в земеделското стопанство, необходими за подготовката на продукта за неговата първа продажба (напр. жътвата, прибирането и вършитбата на зърнени култури или опаковането на яйца), и първата продажба на прекупвачи или преработвачи не следва да се считат за преработка и търговия в това отношение, и следователно настоящият регламент не следва да се прилага за тези дейности.
- (8) По същия начин, предвид естеството на дейностите в преработката и предлагането на пазара на продукти от риболов и аквакултури и сходствата между тези дейности и други дейности по преработка и предлагане на пазара, настоящият регламент следва да се прилага за предприятия с дейност в преработката и предлагането на пазара на продукти от риболов и аквакултури, при условие че са изпълнени определени условия. Нито дейностите в стопанството или операциите на борда, необходими за подготовката на животно или предприятие за първа продажба, включително нарязването, филетирането или замразяването, нито първата продажба на прекупвачи или преработвачи следва да се считат за преработка или търговия в това отношение и поради това настоящият регламент не следва да се прилага за тези дейности.
- (9) Съдът на Европейския съюз установи в своята практика, че след като веднъж Съюзът е приел законодателство за създаване на обща организация на пазара в даден селскостопански сектор, държавите членки са длъжни да се въздържат от всякакви мерки, които биха могли да я нарушат или да създадат изключение от нея¹¹. По тази причина настоящият регламент следва да не се прилага към помощи за суми, определени въз основа на цените или количествата на изкупуваните или на предлаганите на пазара продукти в селскостопанския сектор. Регламентът не следва също да се прилага и за помощ, обвързана със

¹¹ Решение на Съда от 12 декември 2002 г. по дело *Франция/Комисия*, C-456/00, ECLI:EU:C:2002:753, точка 31.

задължение за подялба на помощта с първични селскостопански производители. Тези принципи се прилагат и за сектора на рибарството и аквакултурите.

- (10) Настоящият регламент не следва да се прилага към помощите при износ, нито към помощите, чието предоставяне зависи от преференциалното използване на национални продукти или услуги спрямо вносни такива. В частност, той не следва да се прилага към помощта за финансиране на създаването и функционирането на дистрибуторска мрежа в други държави членки или в трети държави. Съдът на Европейския съюз е постановил, че Регламент (ЕС) № 1998/2006 „не изключва всички помощи, които биха могли да имат отражение върху износа, а единствено помощите, които по самата си форма имат за пряка цел да подпомогнат продажбите в друга държава“ и че „ако не се определя по основание и размер под една или друга форма от количеството изнасяна продукция, помощта за инвестициите не е сред „помощите за дейности, свързани с износ“ по смисъла на член 1, параграф 1, буква г) от Регламент (ЕО) № 1998/2006, и следователно не попада в приложното поле на тази разпоредба дори ако така подпомаганите инвестиции позволяват да се разработва предназначена за износ продукция“¹². Помощите с цел покриване на разходи по участие в търговски панаири, разходи за проучвания или консултантски услуги, необходими за пускане на нов продукт на пазара или на вече съществуващ продукт на нов пазар в друга държава членка или трета държава, по принцип не представляват помощи за износ.
- (11) Срокът от 3 години, който се взема предвид за целите на настоящия регламент, следва да се оценява периодично. За всяко ново предоставяне на помощ *de minimis* трябва да се вземе предвид общият размер на помощта *de minimis*, предоставена през предходните 3 години.
- (12) Когато дейността на дадено предприятие е в един от секторите, изключени от приложното поле на настоящия регламент, както и в други сектори или предприятието развива други дейности, настоящият регламент следва да се прилага за тези други сектори или дейности, при условие че съответната държава членка гарантира, като използва подходящи средства като например отделяне на дейностите или разделяне на счетоводството, че дейностите в изключените сектори не се ползват от помощ *de minimis*. Същият принцип следва да се прилага, когато дейността на предприятието е в сектори, за които се прилагат по-ниски тавани за помощта *de minimis*. Ако предприятието не може да гарантира, че дейностите в секторите, за които се прилагат по-ниски тавани за помощта *de minimis*, се ползват само от помощ *de minimis* в границите на тези по-ниски тавани, тогава за всички дейности на предприятието следва да се прилага най-ниският таван.
- (13) Следва да бъдат определени правила, които да гарантират, че не е възможно да се заобиколят максималните интензитети на помощта, определени в съответните регламенти за държавна помощ или решения на Комисията. Следва също така да се установят ясни правила за натрупване.
- (14) Настоящият регламент не изключва възможността дадена мярка да не бъде разглеждана като държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от

¹² Решение на Съда от 28 февруари 2018 г. по дело *ЗИТ АД/Народно събрание на Република България и др.*, C-518/16, ECLI:EU:C:2018:126, точки 55 и 56.

Договора на основание, различно от посоченото в настоящия регламент, например когато мярката съответства на принципа за оператор в условията на пазарна икономика или не включва трансфер на държавни ресурси. Поспециално финансирането от Съюза, което се управлява централизирано от Комисията и което не е пряко или косвено под контрола на някоя държава членка, не представлява държавна помощ и не трябва да се взема предвид при определяне на това дали е превишен съответният таван, определен в настоящия регламент.

- (15) Настоящият регламент не обхваща всички ситуации, при които дадена мярка може да не оказва въздействие върху търговията между държавите членки и може да не нарушава или да заплашва да наруши конкуренцията. Възможно е да има ситуации, при които бенефициер доставя стоки или услуги до ограничен район (например в островен регион или най-отдалечен регион) в рамките на дадена държава членка и е малко вероятно бенефициерът да привлече клиенти от други държави членки, както и не може да се предвиди, че мярката ще има повече от незначителен ефект върху условията за трансгранични инвестиции или установяване. Такива мерки следва да се оценяват за всеки отделен случай.
- (16) За целите на прозрачността, равнопоставеността и ефективното наблюдение настоящият регламент следва да се прилага само към помощите *de minimis*, за които е възможно да се изчисли предварително точният брутен еквивалент на безвъзмездна помощ, без да се налага извършване на оценка на риска („прозрачна помощ *de minimis*“). Подобно прецизно изчисление е възможно например за безвъзмездни средства, лихвени субсидии, лимитирани данъчни облекчения или други инструменти, които предвиждат лимит, гарантиращ, че няма да бъде надхвърлен съответният таван. Предвиждането на лимит означава, че докато точният размер на помощта не е известен, се налага държавата членка да приеме, че размерът е равен на лимита за мярката, за да се гарантира, че няколко мерки за помощ, взети заедно, не надвишават тавана, определен в настоящия регламент, и да прилага правилата относно натрупването на помощи.
- (17) За целите на прозрачността, равнопоставеността и правилното прилагане на тавана *de minimis* всички държави членки следва да прилагат един и същ изчислителен метод за изчисляването на общия размер на предоставената помощ. За улесняване на изчислението, сумите на помощите, които не са под формата на парични безвъзмездни средства, следва да бъдат изразени в своя брутен еквивалент на безвъзмездна помощ. За да се изчисли брутният еквивалент на безвъзмездна помощ за видовете прозрачна помощ, различна от безвъзмездните средства и помощта, изплащана на траншове, е необходимо да се използват пазарните лихвени проценти, преобладаващи към момента на предоставянето на тази помощ. За да се улесни еднаквото, прозрачно и опростено прилагане на правилата за държавните помощи, пазарните лихвени проценти за целите на настоящия регламент следва да са референтните лихвени проценти, определени в съответствие със Съобщението на Комисията относно преразглеждане на метода за определяне на референтните и сконтовите лихвени проценти¹³.

¹³ Съобщение на Комисията относно преразглеждане на метода за определяне на референтните и сконтови лихвени проценти (ОВ С 14, 19.1.2008 г, стр. 6).

- (18) Помощта под формата на заеми, включително помощта *de minimis* за рисково финансиране под формата на заеми, следва да се счита за прозрачна помощ *de minimis*, ако брутният еквивалент на безвъзмездна помощ е изчислен въз основа на пазарните лихвени проценти, преобладаващи към момента на предоставяне на помощта. За да се опрости третирането на малките краткосрочни заеми, е необходимо да се установи ясно и лесно приложимо правило, отчитащо размера на заема и неговата продължителност. За заемите с обезпечение, покриващо най-малко 50 % от техния размер, и които не надвишават 1 500 000 EUR за срок от пет години или 750 000 EUR за срок от десет години, може да се приеме, че имат брутен еквивалент на безвъзмездна помощ, който не надхвърля тавана *de minimis*. Това се основава на опита на Комисията и отразява инфлацията, появила се след влизането в сила на Регламент (ЕС) № 1407/2013, и прогнозното развитие на инфлацията през срока на прилагане на настоящия регламент. Като се имат предвид трудностите при определянето на брутния еквивалент на безвъзмездна помощ за помощ, предоставена на предприятия, които може да не са в състояние да върнат заема (например защото предприятието е обект на процедура по колективна несъстоятелност или защото отговаря на критериите на националното право за започване на процедура по колективна несъстоятелност по искане на неговите кредитори), това правило не следва да се прилага за такива предприятия.
- (19) Помощта под формата на вливания на капитал следва да не се счита за прозрачна помощ *de minimis*, освен в случаите, когато общият размер на вливания от публични средства не надвишава тавана *de minimis*. Помощта, състояща се от мерки за рисково финансиране под формата на капиталови или квазикапиталови инвестиции, посочени в Насоките относно рисковото финансиране¹⁴, не следва да се разглежда като прозрачна помощ *de minimis*, освен ако съответната мярка осигурява капитал, който не превишава тавана *de minimis*.
- (20) Помощта под формата на гаранции, включително помощта *de minimis* за рисково финансиране под формата на гаранции, следва да се счита за прозрачна, ако брутният еквивалент на безвъзмездна помощ е изчислен въз основа на минималните премии, посочени в известието на Комисията за съответния вид предприятие¹⁵. В настоящия регламент следва да се определят ясни правила, отчитащи размера на заема, за който се издава гаранцията, и нейната продължителност. Определянето на ясни правила ще помогне за опростяване на третирането на краткосрочни гаранции, обезпечавачи до 80 % от сравнително малък заем, при които загубите се понасят пропорционално и по един и същ начин от заемодателя и гаранта, а нетните събрани суми, получени от събирането на заема от предоставените от заемополучателя ценни книжа, намаляват пропорционално загубите, понесени от заемодателя и гаранта. Това правило не следва да се прилага към гаранциите за съответните сделки, които не представляват заем, като например гаранциите за капиталови сделки. Въз основа на опита на Комисията и предвид на инфлацията, появила се след влизането в сила на Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията, и

¹⁴ Съобщение на Комисията — Насоки относно държавните помощи за насърчаване на инвестициите в рисково финансиране (ОВ С 508, 16.12.2021 г., стр. 1).

¹⁵ Например Известие на Комисията относно прилагането на членове 87 и 88 от Договора за ЕО по отношение на държавните помощи под формата на гаранции (ОВ С 155, 20.6.2008 г., стр. 10).

прогнозното развитие на инфлацията през срока на действие на настоящия регламент, гаранцията следва да се счита, че има брутен еквивалент на безвъзмездна помощ, който не надвишава тавана *de minimis*, когато: i) гаранцията не надхвърля 80 % от заема, за който е издадена; ii) гарантираната сума не надвишава 2 250 000 EUR и iii) продължителността на гаранцията не надвишава 5 години. Същото се прилага, когато: i) гаранцията не надхвърля 80 % от заема, за който е издадена, ii) гарантираната сума не надвишава 1 125 000 EUR и iii) продължителността на гаранцията не надвишава 10 години.

- (21) Освен това държавите членки могат да използват методика за изчисляване на brutния еквивалент на безвъзмездна помощ на гаранциите, която е била съобщена на Комисията в съответствие с друг регламент на Комисията в областта на държавните помощи, приложим в съответния момент, и която Комисията е счела за съгласувана с Известието относно гаранциите¹⁶ или с последващо известие. Държавите членки могат да направят това само ако приетата методика се отнася изрично до вида гаранция и вида пораждаща я трансакция като част от прилагането на настоящия регламент.
- (22) Когато помощ *de minimis* се предоставя чрез финансови посредници, държавите членки следва да гарантират, че същите не получават държавна помощ. Това може да се постигне например: i) като се изисква от финансовите посредници, които се ползват от държавна гаранция, да плащат премия, съобразена с пазара, или ii) като се прехвърли изцяло всяко предимство на крайните бенефициери, или iii) като се спазва таванът *de minimis* и други условия на настоящия регламент на ниво посредници. За да се опрости третирането на финансовите посредници, които прилагат схеми за помощ *de minimis*, когато държавите членки разчитат на вариант iii), в настоящия регламент следва да се предвиди ясно и лесно приложимо правило, което да отчита общия размер на заемите, включващи помощ *de minimis*, отпуснати от финансовия посредник за период от три години. Въз основа на опита на Комисията може да се счита, че финансовите посредници, които отпускат гарантирани заеми *de minimis* и прилагат механизъм за преотстъпване на предимството, съдържащо се в гаранцията, на крайните бенефициери, получават брутен еквивалент на безвъзмездна помощ, който не надвишава тавана *de minimis*, ако общият размер на портфейла на гарантираните заеми *de minimis* е по-малък от 10 милиона евро или ако общият размер на портфейла на гарантираните заеми *de minimis* е по-малък от 40 милиона евро и се състои от индивидуални заеми *de minimis* в размер под 100 000 EUR, при условие че схемата *de minimis* е на разположение при равни условия за всички финансови посредници, извършващи дейност в съответната държава членка.
- (23) След като получи уведомление от държава членка, Комисията следва да провери дали дадена мярка, която не представлява безвъзмездни средства, заем, гаранция, вливане на капитал или мярка за рисковото финансиране под формата на капиталови или квазикапиталови инвестиции, лимитирани данъчни облекчения или други инструменти, които предвиждат лимит, води до брутен еквивалент на безвъзмездна помощ, ненадвишаващ тавана *de minimis*, и следователно би могла да попадне в приложното поле на настоящия регламент.

¹⁶ Известие на Комисията относно прилагането на членове 87 и 88 от Договора за ЕО по отношение на държавните помощи под формата на гаранции (ОВ С 155, 20.6.2008 г., стр. 10).

- (24) Комисията има задължението да гарантира, че правилата за държавна помощ са спазени и са в съответствие с принципа на лоялно сътрудничество, установен в член 4, параграф 3 от Договора за Европейския съюз. Държавите членки следва да улеснят изпълнението на тази задача, като осигурят необходимите инструменти, за да гарантират, че общият размер на помощта *de minimis*, предоставена на едно и също предприятие съгласно правилото *de minimis*, не надвишава общия допустим таван. Държавите членки следва да осъществяват наблюдение по отношение на отпуснатата помощ, така че да гарантират, че не е превишен таванът, определен в настоящия регламент, и че правилата за натрупване са спазени. За да изпълнят това задължение, държавите членки следва да предоставят пълна информация за предоставената помощ *de minimis* в централен регистър на национално равнище или на равнището на Съюза най-късно на 1 януари 2026 г., както и да проверяват дали всяко ново предоставяне на помощ не надвишава тавана, определен в настоящия регламент. Централният регистър ще спомогне за намаляване на административната тежест за предприятията. Съгласно настоящия регламент от тях вече няма да се изисква да следят и декларират всяка друга получена помощ *de minimis*, след като централният регистър съдържа данни за период от 3 години. За целите на настоящия регламент контролът на спазването на тавана, определен в настоящия регламент, по принцип се основава на информацията, включена в централния регистър.
- (25) Всяка държава членка може да създаде национален централен регистър. Съществуващите национални централни регистри, които отговарят на изискванията, определени в настоящия регламент, могат да продължат да се използват. Комисията ще създаде централен регистър на равнището на Съюза, който може да се използва от държавите членки, считано от 1 януари 2026 г.
- (26) Като се има предвид, че административната тежест и регулаторните пречки представляват проблем за по-голямата част от МСП и че Комисията има за цел да намали с 25 % тежестта, произтичаща от изискванията за докладване¹⁷, всеки централен регистър следва да бъде създаден по такъв начин, че да се намали административната тежест. При създаването и функционирането на централния регистър на равнището на Съюза и на националните централни регистри може да се изхожда от добри административни практики, като например установените в Регламента за единната цифрова платформа¹⁸.
- (27) Целта на правилата за прозрачност е да се осигури по-добро съответствие, по-голяма отчетност, оценка от сведущи в съответната област (*peer review*) и в крайна сметка по-ефективни публични разходи. Публикуването в централен регистър на името на бенефициера на помощта служи на законния интерес от прозрачност, като на обществеността се предоставя информация относно използването на средствата на държавите членки. Това не засяга неоправдано правото на бенефициерите на защита на личните им данни, при условие че

¹⁷ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите, Пакет от мерки за подпомагане на МСП (COM/2023/535 final).

¹⁸ Регламент (ЕС) 2018/1724 на Европейския парламент и на Съвета от 2 октомври 2018 г. за създаване на единна цифрова платформа за предоставяне на достъп до информация, до процедури и до услуги за оказване на помощ и решаване на проблеми и за изменение на Регламент (ЕС) № 1024/2012 (ОВ L 295, 21.11.2018 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1724/oj>).

публикуването в централния регистър на личните данни е в съответствие с правилата на Съюза за защита на данните¹⁹. Държавите членки следва да имат възможност да псевдонимизират конкретни вписвания, когато това е необходимо, за да се съобразят с правилата на Съюза за защита на данните.

- (28) С настоящия регламент следва да бъде определен набор от условия, според които всички мерки, попадащи в приложното поле на настоящия регламент, могат да се разглеждат като неоказващи въздействие върху търговията между държавите членки и като ненарушаващи или незаплашващи конкуренцията. По тази причина настоящият регламент следва да се прилага за помощите, отпуснати преди влизането му в сила, ако са изпълнени всички условия, определени в него. По подобен начин подпомагането, което отговаря на критериите в Регламент (ЕС) № 1407/2013, предоставено между 1 януари 2014 г. и 31 декември 2023 г., следва да се счита за освободено от задължението за уведомяване съгласно член 108, параграф 3 от Договора.
- (29) Предвид честотата, с която обикновено се налага да се преразглежда политиката за държавните помощи, срокът за прилагане на настоящия регламент следва да бъде ограничен.
- (30) Ако срокът на прилагане на настоящия регламент изтече, без да бъде удължен, държавите членки следва да разполагат с адаптационен период от 6 месеца за помощите *de minimis*, обхванати от настоящия регламент,

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Приложно поле

1. Настоящият регламент се прилага за помощите, предоставяни на предприятия от всички сектори, с изключение на:
- помощите, предоставяни на предприятия с дейност в първичното производство на продукти от риболов и аквакултури;
 - помощите, предоставени на предприятия, осъществяващи дейност в преработката и предлагането на пазара на продукти от риболов и аквакултури, когато размерът на помощта е определен въз основа на цената или количеството на закупените или пуснати на пазара продукти;
 - помощите, предоставяни на предприятия, които извършват дейност в областта на първичното производство на селскостопански продукти;

¹⁹ Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>); Регламент (ЕС) 2018/1725 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2018 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от институциите, органите, службите и агенциите на Съюза и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Регламент (ЕО) № 45/2001 и Решение № 1247/2002/ЕО (ОВ L 295, 21.11.2018 г., стр. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>).

- г) помощите, предоставяни на предприятия, които извършват дейности в преработката на селскостопански продукти и търговията с тях, в един от следните случаи:
- (1) когато размерът на помощта е определен въз основа на цената или количеството на тези продукти, които се изкупуват от първичните производители или се предлагат на пазара от съответните предприятия;
 - (2) когато помощта е обвързана със задължението да бъде прехвърлена частично или изцяло на първичните производители;
- д) помощите, отпуснати за дейности, свързани с износ за трети държави или държави членки, по-конкретно помощите, пряко свързани с изнасяните количества, със създаването и функционирането на дистрибуторска мрежа или с други текущи разходи, свързани с износа;
- е) помощите, обвързани с използването на местни стоки и услуги вместо вносни стоки и услуги.

2. Когато дадено предприятие упражнява дейност в един от секторите, посочени в параграф 1, букви а), б), в) или г), както и в един или повече от секторите, попадащи в приложното поле на настоящия регламент, или има други дейности, попадащи в приложното поле на настоящия регламент, настоящият регламент се прилага спрямо помощта, предоставяна за посочените сектори или дейности, при условие че съответната държава членка гарантира, като използва подходящи средства, като например разделяне на дейностите или разделяне на счетоводството, че дейностите в секторите, изключени от приложното поле на настоящия регламент, не се ползват от помощ *de minimis*, предоставена съгласно настоящия регламент.

Член 2

Определения

1. За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:
- а) „селскостопански продукти“ означава продуктите, изброени в приложение I към Договора, с изключение на продуктите от риболов и аквакултури, попадащи в приложното поле на Регламент (ЕС) № 1379/2013 на Европейския парламент и на Съвета²⁰;
 - б) „първично селскостопанско производство“ означава производство на продукти на почвата и на животновъдството, изброени в приложение I към Договора, без да се извършват никакви по-нататъшни операции, с които се променя естеството на тези продукти;
 - в) „преработка на селскостопански продукти“ означава всяка една операция върху селскостопански продукт, от която се получава също

²⁰ Регламент (ЕС) № 1379/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. относно общата организация на пазарите на продукти от риболов и аквакултури, за изменение на регламенти (ЕО) № 1184/2006 и (ЕО) № 1224/2009 на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕО) № 104/2000 на Съвета (ОВ L 354, 28.12.2013 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1379/oj>).

селскостопански продукт, с изключение на дейностите, осъществявани на място в земеделското стопанство- по подготвяне на животински или растителен продукт за първата му продажба;

- г) „търговия със селскостопански продукт“ означава държане или излагане на селскостопански продукт с цел продажба, предлагане за продажба, доставяне или изобщо за пускане на пазара по какъвто и да било друг начин, с изключение на първата продажба от първичния производител на прекупвач или преработвател, както и всяка една дейност по подготвяне на продукта за тази първа продажба; продажба от първичен производител на крайни потребители се счита за търговия със селскостопански продукти, ако се осъществява в самостоятелни помещения, предвидени за тази цел.
- д) „продукти от риболов и аквакултури“ означава продуктите, определени в член 5, букви а) и б) от Регламент (ЕС) № 1379/2013;
- е) „първично производство на продукти от риболов и аквакултури“ означава всички операции, свързани с риболова, развъждането или отглеждането на водни организми, както и дейностите в стопанството, или операции на борда, които са необходими за подготовката на животно или растение за първата продажба, включително нарязване, филетиране или замразяване, както и първата продажба на прекупвачи или преработватели;
- ж) „преработка и предлагане на пазара на продукти от риболов и аквакултури“ означава всички операции, включително манипулация, обработка и преобразуване, извършвани след момента на разтоварване на брега или събиране в случай на аквакултури, които водят до получаването на преработен продукт, както и до разпространението му;
- з) „финансов посредник“ означава всяка финансова институция, независимо от нейната форма и собственост, която извършва дейност със стопанска цел; счита се, че публичните насърчителни банки или институции не попадат в обхвата на това определение, когато те действат като предоставящи органи и не е налице кръстосано субсидиране на дейностите, предприети на техен собствен риск и сметка.

2. За целите на настоящия регламент „едно и също предприятие“ означава всички предприятия, които поддържат помежду си поне един вид от следните взаимоотношения:

- а) дадено предприятие притежава мнозинството от гласовете на акционерите или съдружниците в друго предприятие;
- б) дадено предприятие има право да назначава или отстранява мнозинството от членовете на административния, управителния или надзорния орган на друго предприятие;
- в) дадено предприятие има право да упражнява доминиращо влияние спрямо друго предприятие по силата на договор, сключен с това предприятие, или съгласно разпоредба в неговия устав или учредителен акт;
- г) дадено предприятие, което е акционер или съдружник в друго предприятие, контролира самостоятелно, по силата на споразумение с

останалите акционери или съдружници в това предприятие, мнозинството от правата на глас на акционерите или съдружниците в това предприятие.

Предприятия, поддържащи едно от взаимоотношенията, посочени в букви а)–г), посредством едно или няколко други предприятия, също се разглеждат като едно и също предприятие.

Член 3

Помощ de minimis

1. Приема се, че мерките за помощ не отговарят на всички критерии, посочени в член 107, параграф 1 от Договора, и следователно не подлежат на изискването за уведомяване по член 108, параграф 3 от Договора, ако изпълняват условията, посочени в настоящия регламент.
2. Общият размер на помощта *de minimis*, предоставяна във всяка държава членка на едно предприятие, не надхвърля 300 000 EUR за период от 3 години.
3. Помощта *de minimis* се смята за отпусната в момента, когато законното право на получаване на помощта е предоставено на предприятието, съгласно приложимия национален правен режим, независимо от датата на плащане на помощта *de minimis* на предприятието.
4. Таванът, посочен в параграф 2, се прилага независимо от формата на помощта *de minimis* или от преследваната от нея цел и без значение дали предоставената от държавата членка помощ се финансира изцяло или частично със средства, произхождащи от Съюза.
5. За целите на тавана, посочен в параграф 2, помощта се изразява като парични безвъзмездни средства. Всички използвани стойности са в брутно изражение, т.е. преди облагане с данъци или други такси. Когато помощта се отпуска под форма, различна от безвъзмездна помощ, размерът на помощта е брутният еквивалент на безвъзмездна помощ.
6. Помощ, изплащана на траншове, се сконтира към стойността ѝ към момента на нейното предоставяне. Лихвеният процент, който се използва за сконтиране, е сконтовият процент, приложим към момента на отпускане на помощта.
7. Когато с отпускането на нова помощ *de minimis* ще бъде надвишен таванът, определен в параграф 2, тази нова помощ не се възползва от настоящия регламент.
8. В случай на сливания или придобивания всички предходни помощи *de minimis*, предоставяни на някое от сливащите се предприятия, се вземат под внимание, когато се определя дали дадена нова помощ *de minimis*, отпусната на новото предприятие или на придобиващото предприятие, не води до превишаване на тавана, определен в параграф 2. Помощта *de minimis*, предоставена правомерно преди сливането или придобиването, остава правомерна.
9. Ако дадено предприятие се разделя на две или повече отделни предприятия, помощта *de minimis*, отпусната преди разделянето, се приписва на предприятието, което се е възползвало от нея, като по принцип това е предприятието, поемащо дейностите, за които е била използвана помощта *de minimis*. Ако такова приписване не е възможно, помощта *de minimis* се

приписва пропорционално на базата на счетоводната стойност на собствения капитал на новите предприятия към действителната дата на разделянето.

Член 4

Изчисляване на brutния еквивалент на безвъзмездна помощ

1. Настоящият регламент се прилага само за помощите, при които brutният еквивалент на безвъзмездна помощ може да бъде изчислен точно и предварително, без да е необходима каквато и да било оценка на риска („прозрачна помощ *de minimis*“).
2. Помощ под формата на безвъзмездни средства или лихвени субсидии се смята за прозрачна помощ *de minimis*.
3. Помощ под формата на заеми се счита за прозрачна помощ *de minimis*, ако:
 - а) бенефициерът не е в процедура по колективна несъстоятелност, нито отговаря на критериите на националното право, за да бъде подложен на процедура по колективна несъстоятелност по искане на своите кредитори. За големи предприятия бенефициерът трябва да бъде в положение, съответстващо най-малко на кредитен рейтинг В-; и или
 - б) заемът е гарантиран с обезпечение, покриващо най-малко 50 % от неговия размер, като заемът възлиза на 1 500 000 EUR за период от 5 години или на 750 000 EUR за срок от 10 години; ако заем възлиза на по-малко от тези суми или се предоставя за срок, по-кратък от съответно 5 или 10 години, brutният еквивалент на безвъзмездна помощ за този заем се изчислява като съответна част от приложимия таван, определен в член 3, параграф 2 от настоящия регламент; или
 - в) brutният еквивалент на безвъзмездна помощ е изчислен въз основа на референтния процент, приложим към момента на отпускане на помощта.
4. Помощта, състояща се от вливания на капитал, се счита за прозрачна помощ *de minimis* само ако общият размер на влетия публичен капитал не надвишава тавана, определен в член 3, параграф 2.
5. Помощта, състояща се от мерки за финансиране на риска под формата на капиталови или квазикапиталови инвестиции, се смята за прозрачна помощ *de minimis* само ако капиталът, предоставен на едно и също предприятие, не надхвърля тавана, определен в член 3, параграф 2.
6. Помощ под формата на гаранции се счита за прозрачна помощ *de minimis*, ако:
 - а) бенефициерът не е в процедура по колективна несъстоятелност, нито отговаря на критериите на националното право, за да бъде подложен на процедура по колективна несъстоятелност по искане на своите кредитори. За големи предприятия бенефициерът трябва да бъде в положение, съответстващо най-малко на кредитен рейтинг В-; и или
 - б) гаранцията не надхвърля 80 % от заема, за който е издадена, във всеки един момент, загубите се понасят пропорционално и по един и същи начин от заемодателя и гаранта, нетните събрани суми, получени от събирането на заема от предоставените от заемополучателя ценни книжа, намаляват пропорционално загубите, понесени от заемодателя и гаранта, както и ако гарантираната сума е 2 250 000 EUR, а продължителността на

гаранцията е 5 години, или гарантираната сума е 1 125 000 EUR, а продължителността на гаранцията е 10 години; ако гарантираната сума е по-малка от тези суми или гаранцията се предоставя за срок, по-кратък от съответно 5 или 10 години, брутният еквивалент на безвъзмездна помощ за тази гаранция се изчислява като съответна част от приложимия таван, определен в член 3, параграф 2; или

- в) брутният еквивалент на безвъзмездна помощ е изчислен въз основа на минималните премии, посочени в известие на Комисията; или
- г) преди да бъде приложена,
 - (1) използваната методика за изчисляване на брутният еквивалент на безвъзмездна помощ за гаранцията е била съобщена на Комисията съгласно друг регламент на Комисията в областта на държавните помощи, приложим в съответния момент, и е била приета от Комисията като съгласувана с Известието относно гаранциите или с последващо известие; и
 - (2) тази методика изрично обхваща вида на гаранцията и вида на съответната сделка в контекста на прилагането на настоящия регламент.

7. Всяка помощ, получена от финансов посредник, прилагащ една или повече схеми за помощ *de minimis*, която е достъпна при равни условия за финансовите посредници, действащи в съответната държава членка, се счита за прозрачна помощ *de minimis*, ако:

- а) финансовият посредник преотстъпва на бенефициерите предимството, получено чрез държавната гаранция, като предоставя нови привилегирани заеми на тези бенефициери с по-ниски лихвени проценти или по-ниски изисквания за обезпечение, и всяка гаранция не надвишава 80 % от заема, за който е издадена;
- б) гарантираните заеми *de minimis* се предоставят на бенефициери, които са в положение, сравнимо с кредитен рейтинг най-малко „В-“, и общият размер на тези заеми е:
 - (1) под 10 милиона евро; или
 - (2) по-малко от 40 милиона евро, като всеки отделен гарантиран заем *de minimis* не надвишава 100 000 EUR.

Ако финансов посредник има заеми *de minimis* по-малки от 10 милиона евро, както е определено в буква б), подточка 1), или 40 милиона евро, както е определено в буква б), подточка 2), брутният еквивалент на безвъзмездна помощ, относим към всяка сума, се изчислява като съответна част от приложимия таван, определен в член 3, параграф 2 от настоящия регламент.

8. Помощта, състояща се от други инструменти, се счита за прозрачна помощ *de minimis*, ако инструментът предвижда лимит, гарантиращ, че таванът, определен в член 3, параграф 2 от настоящия регламент, не е превишен.

Член 5

Натрупване

1. Помощта *de minimis*, предоставена съгласно настоящия регламент, може да се натрупва с помощ *de minimis*, предоставена съгласно Регламент (ЕС) XXX/XXX на Комисията²¹.
2. Помощта *de minimis*, предоставена съгласно настоящия регламент, може да се натрупва с помощ *de minimis*, предоставяна съгласно Регламент (ЕС) № 1408/2013 на Комисията²² и Регламент (ЕС) № 717/2014 на Комисията²³, до съответния таван, определен в член 3, параграф 2 от настоящия регламент.
3. Помощта *de minimis*, предоставена в съответствие с настоящия регламент, не се натрупва с държавна помощ по отношение на същите допустими разходи или с държавна помощ за същата мярка за рисково финансиране, ако това натрупване би довело до надвишаване на най-високия съответен интензитет на помощта или размер на помощта, определени за конкретните обстоятелства на всеки отделен случай с регламент за групово освобождаване или решение, приети от Комисията. Помощ *de minimis*, която не е предоставена за конкретни допустими разходи или не може да бъде свързана с такива, може да се натрупва с друга държавна помощ, предоставена съгласно регламент за групово освобождаване или решение, приети от Комисията.

Член 6

Мониторинг и докладване

1. Държавите членки гарантират, считано от 1 януари 2026 г., че информацията за предоставената помощ *de minimis* се регистрира в централен регистър на национално равнище или на равнището на Съюза. Информацията в централния регистър съдържа идентификацията на бенефициера, размера на помощта, датата на предоставяне, предоставящия орган, инструмента за помощ и съответния сектор въз основа на статистическата класификация на икономическите дейности в Съюза („класификация NACE“). Централният регистър се създава по такъв начин, че да позволява лесен публичен достъп до информацията, като същевременно се гарантира спазването на правилата на Съюза относно защитата на данните, включително чрез псевдонимизация на конкретни вписвания, когато е необходимо.
2. Държавите членки регистрират информацията, посочена в параграф 1, в централния регистър за помощите *de minimis*, отпуснати от всеки орган в

²¹ Регламент (ЕС) XXX/XXX на Комисията от XXX г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към минималната помощ (*de minimis*) за предприятия, предоставящи услуги от общ икономически интерес – ОВ L от XXX г. [*OP: please fill in the reference corresponding to C(2023)9701*].

²² Регламент (ЕС) № 1408/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта *de minimis* в селскостопанския сектор (ОВ L 352, 24.12.2013 г., стр. 9, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1408/oj>).

²³ Регламент (ЕС) № 717/2014 на Комисията от 27 юни 2014 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта *de minimis* в сектора на рибарството и аквакултурите (ОВ L 190, 28.6.2014 г., стр. 45, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/717/oj>).

съответната държава членка, в срок от 20 работни дни след предоставянето на помощта. Тази информация относно помощта *de minimis*, получена от финансови посредници, които прилагат схеми за помощ *de minimis*, се регистрира в срок от 20 работни дни от получаването на доклада съгласно параграф 5. Държавите членки предприемат подходящи мерки, за да гарантират точността на данните, съдържащи се в централния регистър.

3. Държавите членки съхраняват регистрираната информация за помощта *de minimis* в продължение на 10 години от датата, на която е отпусната помощта.
4. Държавите членки предоставят нова помощ *de minimis* в съответствие с настоящия регламент само след като са проверили, че с новата помощ *de minimis* общият размер на помощта *de minimis*, отпусната на съответното предприятие, няма да достигне равнище, надхвърлящо тавана, определен в член 3, параграф 2 от настоящия регламент, и че са спазени всички условия, установени в настоящия регламент.
5. За целите на прилагането на параграф 1 финансовите посредници, които прилагат схеми за помощ *de minimis*, докладват на държавата членка общия размер на помощта *de minimis*, получена от тях през тримесечието, в срок от 10 дни след края на дадено тримесечие. Датата на предоставяне е последният ден от тримесечието.
6. Държавите членки, които използват централен регистър на национално равнище, представят на Комисията до 30 юни всяка година обобщени данни за помощта *de minimis*, отпусната за предходната година. Обобщените данни съдържат броя на бенефициерите, общия размер на предоставената помощ *de minimis* и общия размер на помощта *de minimis*, отпусната по сектори (като се използва класификацията NACE). Първото подаване на данни е за помощ *de minimis*, предоставена от 1 януари до 31 декември 2026 г. Държавите членки могат да докладват на Комисията за по-ранни периоди, когато има налични обобщени данни.
7. По писмено искане от Комисията съответната държава членка предоставя на Комисията до 20 работни дни или в по-дълъг срок, определен в искането, цялата информация, която Комисията счита за необходима, за да прецени дали са спазени условията по настоящия регламент, и по-специално относно общия размер на помощта *de minimis* по смисъла на настоящия регламент и на други регламенти за помощ *de minimis*, получена от всяко предприятие.

Член 7

Преходни разпоредби

1. Настоящият регламент се прилага за помощта, предоставена преди влизането му в сила, ако помощта изпълнява всички условия по настоящия регламент.
2. Всяка индивидуална помощ *de minimis*, която е предоставена между 1 януари 2014 г. и 31 декември 2023 г. и която изпълнява условията, посочени в Регламент (ЕС) № 1407/2013, се смята за неотговаряща на всички критерии по член 107, параграф 1 от Договора и следователно е освободена от изискването за уведомяване по член 108, параграф 3 от Договора.

3. В края на срока на действие на настоящия регламент всяка помощ *de minimis*, която отговаря на условията на настоящия регламент, може да бъде предоставена законосъобразно за допълнителен период от 6 месеца.
4. Докато централният регистър бъде създаден и обхване период от 3 години, държава членка, възнамеряваща да предостави помощ *de minimis* на дадено предприятие в съответствие с настоящия регламент, информира предприятието в писмена или електронна форма за размера на помощта, изразен в брутен еквивалент на безвъзмездна помощ, и за нейния характер *de minimis*, като се позовава пряко на настоящия регламент. Когато помощ *de minimis* се предоставя на различни предприятия съгласно настоящия регламент въз основа на схема за помощ и по тази схема на предприятията се отпускат индивидуални помощи в различни размери, съответната държава членка може да избере да изпълни своето задължение, като събщи на предприятията сума, съответстваща на максималния размер на помощта, която ще бъде отпусната по схемата. В тези случаи фиксираната сума се използва, за да се установи дали е спазен таванът, определен в член 3, параграф 2 от настоящия регламент. Преди да предостави помощта държавата членка получава от съответното предприятие декларация в писмен или електронен формат относно всяка друга получена помощ *de minimis*, спрямо която се прилагат настоящият регламент или други регламенти за помощ *de minimis*, за всеки период от 3 години.

Член 8

Влизане в сила и срок на прилагане

Настоящият регламент влиза в сила на 1 януари 2024 г.

Той се прилага до 31 декември 2030 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на 13.12.2023 година.

За Комисията
Председател
Ursula VON DER LEYEN